

Posudek bakalářské práce

Schopnost dětí v mateřské škole orientovat se v prostoru

Anna Šindelářová

Učitelství pro mateřské školy

Schopnost orientovat se v prostoru je nejen významnou složkou předmatematické gramotnosti, ale i předpokladem pro fungování jedince v běžném životě. Vhodné činnosti přiměřené věku předškolních dětí umožňují rozvíjet tuto schopnost a připravit dítě nejen na školní docházku, ale především na řešení situací, se kterými se denně setkává. Z tohoto pohledu je téma práce aktuální a bakalářská práce může být cenným příspěvkem k uvedené problematice.

Autorka rozdělila práci do tří částí s vyváženým rozsahem – na část teoretickou, metodologickou a experimentální. Oceňuji, že od prvních stránek směřuje text k dané problematice, autorka dává i úvodní obecné informace o vývoji dítěte do souvislosti s tématem práce. Nejprve se zaměřuje na vazbu orientace v prostoru na úroveň schopností a dovedností dětí předškolního věku v oblasti motoriky a kognitivního rozvoje. Následně jsou popsány základní rysy vnímání prostoru a orientace v něm v jednotlivých věkových obdobích předškolního věku. Další kapitola je věnována námětům aktivit pro rozvoj orientace v prostoru pro jednotlivé věkové skupiny.

Autorka vhodně zasazuje orientaci v prostoru do teoretických souvislostí - v souladu s Gardnerovým pojetím je popsána prostorová inteligence jako jeden z typů inteligence, je zmíněn vývoj vnímání prostorových směrů i specifické rysy rozvoje prostorové paměti. Oceňuji kapitolu, ve které autorka přehledně uvádí, jaké důsledky přináší opomenutí rozvoje prostorové orientace v předškolním věku pro další život. Text teoretické části je stručný, ale výstižný a logicky strukturovaný, autorka vhodně propojuje poznatky z několika oblastí a názory různých autorů.

Metodologická část začíná jasným vymezením cílů experimentu, popisem jeho metod a podmínek. Autorka připravila deset aktivit zaměřených na jednotlivé typy orientace a používané pojmy. Úkoly jsou podrobně popsány, jsou uvedeny potřebné pomůcky, způsob zadání a ukázka řešení. Text vhodně doplňují fotografie. Následně autorka u jednotlivých úkolů uvádí, kdy je považuje za splněné, a stanovuje rovněž kritéria pro vyhodnocení obtížnosti úkolu. Pro čtenáře je poněkud nekomfortní uvádění odkazů na obrázky v dalších částech práce, zde by stačily pouze odkazy na obrázky v této kapitole.

Vlastní experiment byl proveden s deseti dětmi (pět chlapců a pět dívek) v předškolním oddělení mateřské školy, ve které autorka vykonávala pedagogickou praxi. Experimentální část začíná popisem školy a stručnými charakteristikami dětí, které tvoří výzkumný vzorek.

Dále je popsána komunikace s dětmi při zadání úkolů, při průběhu činnosti a jejím hodnocení. Oceňuji promyšlenou motivaci dětí u každé aktivity. Pokud dítě nevyřeší úkol samo, opakuje se činnost za pomoci autorky, aby pro dítě práce vyzněla vždy pozitivně. Děti plnily úkoly individuálně v oddělené části třídy, činnost se uskutečnila po dvou aktivitách denně v ranních hodinách v průběhu jednoho týdne.

Průběh a výsledky experimentu jsou zpracovány formou přehledných tabulek a grafů, které umožňují sledovat práci jednotlivých dětí a vyhodnocovat chyby. Na tabulku navazuje slovní komentář s podrobnějšími informacemi o průběhu činností a reakcí dětí.

V závěru práce autorka shrnuje výsledky u jednotlivých úkolů, kvantifikuje úspěšnost dětí při jejich řešení a komentuje úspěšnost i slovně. Text je doplněn grafickým znázorněním úspěšnosti řešení jednotlivých úkolů. Závěry jsou podnětem nejen pro pracovníky mateřských škol, ale zároveň odhalují, na co by se měli soustředit učitelé ZŠ po nástupu dětí do školy.

V práci se nevyskytují odborné ani metodické chyby. Dále uvádím otázky, k nimž by autorka měla zaujmout stanovisko při obhajobě své práce:

- Byl rozdíl v chápání vztahů „hned před“ a „hned za“ v úkolu 2 (auta na parkovišti) a úkolu 7 (stavba z kostek)? Kde byla větší chybovost a proč?
- Jak korespondují výsledky v tabulce 12 s informacemi o intelektuálních schopnostech dětí uvedenými na s. 29-32?
- Které úkoly by při opakování experimentu autorka upravila a jak?

Práce je psána přehlednou a srozumitelnou formou, text je čtivý, dobře členěný, i když se autorka nevyvarovala několika překlepů a jazykových nedostatků (např. s. 2 – u dětí(-i); s. 6 - usilují o prostorovém(-vé) napodobení; s. 9 – když jim (jím) pootočíme; s. 14 – míru úspěšnosti dětí zúčastňující(ch) se, ...pro deset dětí ...navštěvující(ch); s. 28 – se stala MŠ ... jako samostatná příspěvková organizace (samostatnou příspěvkovou organizací), účastní se mnoho (mnoha)... akcí; s. 30 – při řízených činností (při řízených činnostech), při plnění aktivit týkající(ch) se; s. 39 – chybné tvoření přídavných jmen a zájmen přivlastňovacích – obvazování medvídkovo (medvídkovy) končetiny, obvázal svojí(-i), pro svojí(-i) kontrolu; s. 67 – deset aktivit zaměřující se na ... (zaměřených, zaměřujících se na...), míru úspěšnosti ... dětí ... zúčastňující(ch) se).

Předložená práce svým rozsahem i obsahem splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Autorka umí pracovat s odbornou literaturou a uplatňovat tvořivě teoretické poznatky v praxi. Prokázala dobrou znalost základní metodologie pedagogického výzkumu a schopnost provádět akční výzkum.

Doporučuji předloženou práci uznat jako bakalářskou a navrhuji klasifikaci **výborně**.

Doc. PaedDr. Jana Coufalová, CSc.
oponentka

V Plzni dne 23. května 2023